

LUND UNIVERSITY

Ett ordkrig om Ukraina

Lenhag, Mi

Published in:
Helsingborgs Dagblad

2014

Document Version:
Förlagets slutgiltiga version

[Link to publication](#)

Citation for published version (APA):

Lenhag, M. (2014). Ett ordkrig om Ukraina. *Helsingborgs Dagblad*. <http://www.hd.se/2014-05-24/ett-ordkrig-om-ukraina>

Total number of authors:

1

General rights

Unless other specific re-use rights are stated the following general rights apply:

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal

Read more about Creative commons licenses: <https://creativecommons.org/licenses/>

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

LUND UNIVERSITY

PO Box 117
221 00 Lund
+46 46-222 00 00

SNABBT FÖRLOPP. Det har gått ett halvår sedan Ukrainas politiska ledning i november 2013 valde att inte närma sig EU genom ett associeringsavtal. Den så kallade ukrainska krisen har pågått sedan dess, och dess faser har skiftat snabbt.

Ett ordkrig om Ukraina

FÅ KONFLIKTER i vårt geografiska närområde har utvecklats så här hastigt och dramatiskt; Ukrainakrisen har inte utvecklats dag för dag, utan ofta timme för timme.

Vi har bevittnat en oerhört blodig torsdag i Kiev i februari då omkring 60 människor sköts till döds, men också en fredlig folklig resning i Kiev som var större än de vi kunnat se på decennier i Europa. Vi har sett en president "avsättas" och fly, men vi har även förstått problemen med att skyndsamt ersätta en regering med en annan, i ett land med både en korrupt statsapparat och ett svagt civilsamhälle. Vi har insett vilka moment 22 en politisk ledning kan ställas inför, när risken är stor att utfallet blir dåligt oavsett om man agerar eller avstår, och där kontrollen över territorier plötsligt blir ett mått på makt.

VI HAR OCH OCKSÅ kunnat se det tragiska i hur vanliga människor som inte haft mycket otalt med varandra tidigare, plötsligt befinner sig i ett virrvarr av misstänksamhet, rädsla och osäkerhet. Propaganda, begränsad nyhetsrapportering och polarisering skapar vardaglig osäkerhet.

Det finns personer i regioner i Östukraina som just nu är rädda för att våga stå för sina åsikter, eller alls prata om politik. Familjer har blivit oense utifrån olika tolkningar av vad som egentligen skett i Kiev, och vad som faktiskt pågår i Östukraina. Familjer splittras för att någon bor i Kiev och följer ukrainsk tv, medan någon bor i Moskva eller Östukraina och ser på rysk stats-tv.

DESSA SÅR tror jag kommer ta betydligt längre tid att läka, än vad vi kanske anar. Det är som med social tillit mellan människor i samhällen – den är svår att återfå när den minskat. Detsamma gäller korruption, men omvänt – när korruption väl brett ut sig och fått fäste är den svår att bekämpa.

Omvärlden överraskades när Krim ockuperades, när oroligheterna eskalerade i Donetsk, Charkiv och Luhansk, och när "folkomröstningar" både på Krim och i Östukraina förkunnades med kort varsel. Få anade vilken blodig fredag Odessa skulle uppleva nyligen, när fackföreningshuset i staden brann.

UKRAINAKRISEN har varit ett krig med ord, och om tolkningsföreträde. Ett krig för att nå ut med sin version – eller med sin tillrättalagda och korrigerade verklighetsbild. En kamp med sociala medier som vapen. En digital strid, där både korrekt och inkorrekt information spridits med en rasande fart, både medvetet

Även om valet genomförs utan förväntat fusk och oroligheter, skulle Ukraina troligen få problem att långsiktigt legitimera valet både inom Ukraina och i relation till andra länder.

Julia Tymosjenko

Petro Porosjenko

Foto: TT

och omedvetet. Dessutom har ryssar, ukrainare och övrig omvärld bevittnat en rysk inrikes- och utrikespolitik som använt omfattande propaganda och censur, bland annat förmedlad via ryska statliga tv-sändningar. Den här ryska propagandan är mer aggressiv och extrem än den varit sedan kalla kriget, och har bidragit till att destabilisera Ukraina.

Samma dag som EU-medborgarna väljer ett nytt EU-parlament, efter månader av valkampanjer, ska ukrainarna välja mellan relativt lika presidentkandidater, efter en period av avsaknad av verklig öppen politisk dialog. Skulle valet anses demokratiskt om alla ukrainare ges möjligheten att ta sig till vallokalerna på söndag utan rädsla för våld, i ett val utan valfusk? Eller kräver demokrati även en öppen och kritisk politisk dialog före valet, medial frihet, samt att det finns flera olika kandidater att välja mellan?

VALETS TVÅ HUVUDKANDIDATER är båda västorienterade och rika oligarker. Mest populär är Petro Porosjenko, den så kallade chokladkungen, som blev en av Ukrainas rikaste genom att sälja chokladpraliner, men som för många främst symboliserar politisk ombytthet. Efter honom följer Julia Tymosjenko, den så kallade gasdrottningen, som blev förmögen vid Ukrainas självständighet och privatiseringsprocess. Hon profilerar sig som korruptionsbekämpare, men många ukrainare tror att hon blivit rik genom mutor och ohederliga affärer.

Ytterligare ett moment 22 framträder: det blir problematiskt såväl att hålla valet, som att skjuta på det. Det är svårt att förätta ett hållbart val i ett inrikespolitiskt kaotiskt land, men det är också svårt att långsiktigt ha en tillfällig regering och en icke folkvald president.

ÄVEN OM VALET genomförs utan förväntat fusk och oroligheter, skulle Ukraina troligen få problem att långsiktigt legitimera valet både inom Ukraina och i relation till andra länder. Ryssland – Ukrainas viktigaste handelspartner – har dessutom annonserat sin ovillighet att kommunicera med vad Kreml anser blir en icke-legitim ukrainsk president.

Därtill har Ukraina en katastrofal ekonomi och Europas värsta korruptionsnivåer att ta itu med. Samtidigt ska människor återfå tillit, gentemot både staten, politiker, EU, Ryssland – och varandra.

Mi Lennhag
statsvetare vid Lunds universitet, som forskar om korruption i den postsovjjetiska regionen

Intensiva strider inför ödesvalet

Det blev ett blodigt avslut på veckan inför helgens ödesval i Ukraina. Ett val Ryssland lovar att respektera, trots att ett "fullskaligt inbördeskrig" redan råder i landet.

STOCKHOLM. – Vi samarbetar i dag med de som kontrollerar regeringen, och efter valet kommer vi självklart samarbeta med de nyvalda myndigheterna, sade president Vladimir Putin på fredagen och bedyrade att Ryssland kommer att respektera det "ukrainska folkets val", enligt AFP.

Samtidigt hävdade Putin att ett inbördeskrig i landet redan är ett faktum, och beskyllde USA för att stött den

"kupp" mot den tidigare presidenten Viktor Janukovyjtj, som enligt Ryssland låg bakom krisen.

Minst sju personer dödade i strider mellan separatister och ukrainska försvarsstyrkor utanför den omstridda staden Donetsk i östra Ukraina på fredagen – bara en dag efter att 18 soldater dödats i det blodigaste nederlaget för ukrainska styrkor sen militärinsatsen mot separatisterna inleddes. Sedan dess har enligt AFP omkring 150 människor mist livet i konflikten..

På söndag hålls ett presidentval som regeringen i Kiev hoppas kunna stabilisera landet. Valet ses som det mest avgörande i landet sedan kommunismens fall 1991. TT **Johannes Ledel**

Ukraina spökar i EU-valet i Tjeckien

I Tjeckien har valet till Europaparlamentet präglats av rädslan för händelseutvecklingen i Ukraina. Partier som öppet visat sig EU-skeptiska har gått tillbaka, enligt opinionsundersökningarna.

STOCKHOLM. Under EU-parlamentsvalets andra dag var det dags för Tjeckien och Irland att gå till valurnorna. Annekteringen av Krim och oroligheterna i Ukraina väcker gamla rädslor till liv i östra Europa och flera opinionsmätningar visar att många kommer att söka sig till partier som vill ha ett starkt europeiskt samarbete.

– Krisen i Ukraina kan putta några väljare mot huvudfaran och få dem att undvika partierna som har en EU-skeptisk prägel, säger Vit Benes från Institutet för internationella relationer i Tjeckiska huvudstaden Prag till AFP.

I Tjeckien verkar det relativt unga liberala partiet ANO 2011 med miljardären Andrej Babis, som också är landets finansminister, vid rodret ta hem segern. Parti-

et vill arbeta mot korruption och främja företagandet. På kort tid har ANO 2011 gått från att vara EU-skeptiker till att nu vilja stärka banden till EU, främst då Tyskland.

Det är precis motsatt trend mot i Frankrike och Storbritannien där extrema partier som Nationella fronten och UKIP går framåt. De står för en EU-fientlig politik och har dessutom visat uppskattning för den ryske presidenten Vladimir Putin.

Den senaste veckan har det skett dramatiska svängningar i den irländska opinionen. Sinn Féin har seglat upp som segrare med 23 procent och därmed gått om segertippade Fine Gael. Partiledaren, Gerry Adams, har lett Sinn Féin i över 30 år och förhördes nyligen om mordet på Jean McConville som kidnappades och mördades av IRA-medlemmar på 1970-talet.

– Men resultatet kommer nog inte att visa någon stor ökning. Stödet för Sinn Féin har planat ut, säger statsvetarprofessor Richard Wilford vid Queen's University Belfast till Irish news.

Nära 400 miljoner europeer får rösta i valet. TT

► **KINA DÖMER MILJARDÄR.** En kinesisk affärsmagnat med påstådda kopplingar till Kinas före detta säkerhetschef Zhou Yongkang dömdes på fredagen till döden för maffiaverksamhet. Domen ingår i president Xi Jinpings kampanj mot korruption. Den dödsdömda storbolagschefen Liu Han har tidigare beskrivits som både filantrop och krigsherre. Hans bolag Hanlong är ett mångmiljardkonglomerat med enorma investeringar i bland annat Östafrika. Även hans bror och tre andra erhöLL dödsstraff för mord och vapensmuggling. TT